
ทางเอก

ธรรมานุสรณ์

แด่

คุณหญิง น้อย รุจิรวงศ์ ท.จ.,ท.ช.,ท.ม.

ในโอกาสพระราชทานเพลิงศพ

ณ วัดตรีทศเทพ

วันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๑

□ ทางเอก □

(ภาค ๑)

พิมพ์ครั้งแรก สิงหาคม ๒๕๒๑

จำนวน ๒,๕๐๐ เล่ม

เนื่องในโอกาสพระราชทานเพลิงศพ

คุณหญิง น้อย รุจิรวงศ์ ท.จ.,ท.ช.,ท.ม.

รูปหน้าปก โดย **อภิสิน ศิวยาธร**

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์ห้องภาพสุวรรณ

๑–๓ สี่แยกบางขุนพรหม

กรุงเทพ ฯ

นายชวนไชย เตชศรีสุธี ผู้พิมพ์ โฆษณา ส.ค. ๒๕๒๑

คุณหญิง น้อย รุจิรวงศ์ ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ดังต่อไปนี้ :-

- –ตริตาภรณ์ช้างเผือก ได้รับพระราชทานเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2503
- –จตุตถจุลจอมเกล้า ได้รับพระราชทานเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2506
- –ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย ได้รับพระราชทานเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2508
- –ตติยจุลจอมเกล้า ได้รับพระราชทานเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2509
- –ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก ได้รับพระราชทานเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2511
- –ทุติยจุลจอมเกล้า ได้รับพระราชทานเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2512
- –เหรียญกาชาดสรรเสริญชั้นที่ 1

ในระยะ 2–3 ปีหลังนี้ **คุณหญิง น้อย รุจิรวงศ์** มีสุขภาพไม่ค่อยดีนัก ต้องเข้ารับการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลศิริราชอยู่เสมอ และเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2521 ขณะที่พักผ่อนอยู่ที่บ้านพัก อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี คุณหญิง น้อย รุจิรวงศ์ ได้มีอาการแน่น เจ็บหน้าอก และหอบ มีอาการไม่เป็นที่น่าไว้ใจ จึงได้เข้ารับการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลศิริราชอีกครั้งหนึ่ง และได้มีอาการกำเริบขึ้นอีก เมื่อเวลา 04.00 น. ของวันที่ 4 พฤษภาคม 2521 และได้จากโลกนี้ไปอย่างสงบเมื่อเวลา 04.30 น.

คำนำ (ในการพิมพ์ ครั้งที่ ๑)

อ่านกันดูเถิด แล้วก็จะรู้เองว่า หนังสือนี้ มีอะไร ? คืออะไร ? เกิดมาเป็นมนุษย์ทั้งทีแล้วควรจะอ่าน บ้างไหม ? !

ด้วยความช่วยเหลือทางการเงินของผู้เห็นบุญ หรือเห็นควรว่า หนังสือ "ทางเอก" นี้ ควรจะได้พิมพ์ออกให้ผู้คนได้อ่านกัน จึงได้รับการพิมพ์ขึ้น เพราะเขียนมันไว้ ก็นานมาแล้ว และจะพิมพ์ได้ก็ต้องมีเงินทุนอันมากพอ ด้วยว่า มันเป็นหนังสือเรื่องมาก–ความยาวที่สุด กว่าทุกเรื่องที่ผู้เขียนได้เคยเขียนมา แม้กระนั้นในเล่มนี้ ก็ยังพิมพ์ออกมาได้เพียง ภาค ๑ กันเท่านั้นเอง ไม่เช่นนั้น มันก็คงแค่เป็นลายมือ เป็นโรเนียว อยู่อย่างที่มันได้เป็นนั่นไปอีกนานกว่านาน

ขอสดุดี น้ำใจที่เสียสละ ทุกสิ่งส่วน ของทุกผู้ ที่ได้ลงทุนลงแรงให้กับหนังสือนี้ อย่างอุตสาหะยิ่ง

ค่าใดจะยิ่งกว่า "น้ำใจ" นั้น เป็นไม่มี

ใจที่จริง (ความบริสุทธิ์)
ใจที่กรุณา (ทำจริง)
ใจที่เสียสละอย่างรู้ประโยชน์ยิ่งๆ ด้วยปัญญา (วีรกิจแห่งมนุษย์)

นั้นคือ ดรรชนีชี้ "ค่า" ที่เรียกได้ว่า ประเสริฐสูงสุด สำหรับความเป็นมนุษย์มีต่อมนุษย์

ในความเป็นมนุษย์ ถ้าผู้ใดไม่พยายาม ทำสิ่งที่ดีที่สุด นั่นก็คือ " ความเลว " ของมนุษย์แล้ว

ผู้ใด ยังไม่มี "ค่า" จงพยายามสร้างเถิด
ผู้มี "ค่า" นั้นแล้ว จงอย่าให้ตกลดเป็นอันขาด.

" ผู้เขียน "

๑๘ มิถุนายน ๒๕๒๑

คำนำ

หนังสือ "ทางเอก" เล่มนี้ เมื่อผู้ใดได้อ่านแล้ว จะเห็นได้ชัดทันทีว่า ไม่ใช่หนังสือที่ตั้งใจจะเขียนขึ้นมาให้เป็น "ตำรา" อะไร หมายความว่า ไม่ได้เรียบเรียงวางโครงแผน แบ่งช่วงตอนที่จะอธิบายให้รัดกุมเฉพาะช่วงนั้น ๆ ตอนนั้น ๆ และแล้วก็ผูกแต่ละตอนแต่ละข้อแต่ละหมวดให้มันขยายกันเองไปเรื่อย ๆ เป็นต้น เป็นกลาง เป็นปลาย ได้ระเบียบเรียบร้อยกระทัดรัด ไม่รุ่มร่าม อธิบายซ้ำแล้ว ซ้ำเล่า อย่างหนังสือ "ทางเอก" เล่มนี้

ซึ่งก็เป็นจริงทุกประการ

เนื่องจาก "ผู้เขียน" ไม่เคยคิดอ่านจะเขียน "ตำรา" มาก่อนเลยในชีวิต นั้น ๑ โดยเฉพาะ "ผู้เขียน" ไม่ใช่ผู้คงแก่เรียน และ อีกอนึ่ง หนังสือ "ทางเอก" นี้ ก็เป็นเพียงคำบรรยาย ที่ "ผู้เขียน" ทำขึ้นบรรยายสู่หมู่สหธรรมิก ในช่วงที่รับผิดชอบ จะต้องอบรมหมู่ให้ได้รับประโยชน์ธรรม ให้ดีที่สุด มากที่สุด ตรงเป้าที่สุด เร็วที่สุด เหมาะกับบุคคลในกาละนั้น ๆ หมู่ชนนั้น ๆ เป็นที่สุดด้วย เท่านั้น โดยไม่ได้วางโครงเรื่อง (plot) ไว้ก่อนเลย จับกระดาษปากกาได้ ก็เขียน ๆ ๆ ไปเรื่อย ๆ

ข้อความที่บรรจุอยู่ใน "ทางเอก" นี้ จึงเป็น คำบรรยาย คำอธิบาย คำสรุป อะไรต่ออะไร ไปต่าง ๆ ตามเพลง ตามโอกาสอันควร เพื่อ "บุคคล" ที่กำลังได้รับการอบรมอยู่ในขณะนั้น ๆ เรื่องใด จุดใด จำเป็น สำคัญ เฉพาะ "บุคคล" ที่เป็นตัวจริงในขณะนั้น ๆ จึงถูกนำมากล่าวซ้ำแล้วซ้ำอีก เพื่อเน้นส่วนที่ควรเน้นเฉพาะกาล เฉพาะบุคคล ซึ่งเมื่อรวมคำบรรยายทั้งหมดมาเป็นหนังสือ ผู้ไม่จำเป็นเฉพาะต้องได้รับ "การเน้น–การซ้ำทวน" ดังกล่าวนั้น มาอ่านเข้าตอนนี้ ก็ออกจะรู้สึกเฟ้อ รู้สึกว่า รุ่มร่ามไป ก็ได้ เพราะไม่ได้รื้อถอน ไม่ได้เรียบเรียงใหม่

แต่แม้จะอธิบายซ้ำ สำหรับผู้ไม่ยึดถือในแง่แค่นี้ ก็คงได้ประโยชน์อยู่นั่นเอง และที่จริง การอธิบายซ้ำนั้น ๆ บางทีก็เป็นแง่ใหม่สุขุมขึ้น แปลกไปอยู่เสมอ ๆ

กว้างขวางสัมพันธ์ลึกซึ้งไปอีกเสมอ (**เวยยากรณะ, อุทาน, อัพภูตธัมม**) เท่าที่ "ผู้เขียน" จะขยายให้พิสดารได้ และแม้จะสรุปก็เป็นแง่เป็นประเด็นที่ควรย้ำควรเน้น ไม่ให้หลงออกนอกแก่นนอกแกนนั้น ๆ เสมอนั่นเอง (**เคยยะ, คาถา, ชาดก**) ตามลักษณะของ**สัตถุศาสตร์**

ดังนั้น ผู้อ่านจงพึงอ่านจงพึงรู้ให้เป็น "**สุตตะ**" และจงรู้ให้เป็นจริงเถิดว่า ตอนไหนซ้ำ มันก็คือ "**อิติวุตตกะ**" นั่นแน่แท้ อย่าให้เกิด "อกุศลจิต" จนทำให้ตนต้องเสียผลไปเปล่า ๆ ล่ะ ! แล้วจงทำตนให้เป็นผู้ถึงซึ่ง "**เวทัลละ**" นั้น ๆ เทอญ

หนังสือ "ทางเอก" นี้ เริ่มเขียนตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๕ เขียนไป ใช้บรรยายไป แก่หมู่สหธรรมิกไปตลอดเวลาติดต่อกันทั้งภาคปฏิบัติจริง แม้อยู่กับที่ หรือแม้ออกจาริกไป ขึ้นเขา ลงห้วย เข้าป่า อยู่ข้างถนนหนทาง กลางฝน กลางแดด หรืออยู่กลางตลาด กลางสนามชุมชนไหนๆ ก็คงเขียนไปเรื่อยๆ ตราบจนถึง พ.ศ. ๒๕๑๘ จึงได้จบ "จรณะ ๑๕" ลง ก็คิดว่า คงจบ แต่ก็ยังเห็นควรจะผนวกเรื่อง "อาณาปาณสติ" พิสดารเข้าไปให้ครบบริบูรณ์

และเมื่อเขียนขึ้นใช้บรรยายอบรมอยู่นั้น ก็ได้มีการนำไปพิมพ์โรเนียวแจกจ่ายสู่กันอ่าน บ้างก็รวบรวมไว้ได้ครบ บ้างก็ได้กะปริดกะปรอย ทั้ง ๆ ที่ได้รับการพิมพ์โรเนียวแจกกันซ้ำแล้วซ้ำอีกมากครั้ง หมดเงินค่าโรเนียวกันไปเฉพาะโรเนียวเรื่องนี้ รวมๆแล้วก็หลายหมื่นบาท ก็ยังมีผู้ได้คำบรรยายชุดนี้ไว้ไม่ครบนั้นมากมาย ส่วนผู้ได้ครบนั้น มีน้อยราย

เมื่อมีผู้ที่ได้อ่านได้พบมากผู้มากคนเข้า ก็มีผู้ปรารภอยากจะให้ได้จัดพิมพ์เป็นหนังสือจริงๆ ออกสู่สาธารณชน หลายเสียง "ผู้เขียน" ก็ได้แต่รับทราบ เพราะลำพัง "ผู้เขียน" นั้น จะบันดาลให้มันออกมาเป็นหนังสือดังกล่าวนั้นไม่ได้ "ผู้เขียน" เป็นผู้ไม่มีกำลังทรัพย์ ทั้งๆที่ "ผู้เขียน" ก็เห็นด้วย ที่มันก็น่าจะได้พิมพ์ออกมาเผยแพร่สู่กันอ่านอย่างยิ่ง เพราะมันเป็นแนวทาง–เนื้อหาของการปฏิบัติธรรมแท้ ๆ ตรงๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้คนเป็นอย่างมาก ในขณะที่ธรรมะของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กำลังสับสน จำแลงรูปด้วยเล่ห์มนุษย์ไปต่าง ๆ บางรูปบางนามก็จนกลายเป็นของปลอมของเถื่อนไปแล้ว เช่นที่เห็น ๆ กันอยู่ทุกวันนี้

(๓)

คำบรรยายที่เป็นหนังสือ "ทางเอก" นี้ ได้ใช้งานจริงมาแล้ว ได้ช่วยผู้ปฏิบัติธรรมจริงๆ จนมีผลมาแล้ว ดังนั้น จึงหวังว่า เมื่อได้พิมพ์เป็นหนังสือออกเผยแพร่กว้างขวางขึ้น ก็คงจะทำหน้าที่ช่วยผู้อื่นได้อีกบ้าง เป็นแน่

ในโลก ในสังคมมนุษย์ทุกวันนี้ กำลังจะเป็น "กลียุค" หรือ บางคนเรียกว่า "กลียุค" แล้วด้วยซ้ำ **เพราะ โลก เพราะ สังคม แล้ง "ธรรมะ"**

เครื่องมือสำคัญที่สุด ที่มนุษย์ชาติในโลกขณะนี้ กำลังต้องการมาใช้เพื่อปราบยุคเข็ญนั้น **ไม่ใช่อะไรเลย คือ "ธรรมะ" ที่เป็นสัจธรรม เท่านั้น** แต่มนุษย์เองยังไม่เชื่อ เพราะยังไม่รู้จริง–ยังมองไม่เห็นได้–ยังไม่เคยลองดูจนมีประสิทธิภาพของ "ธรรมะ" ดูจริงๆ

ยอดแห่งความใฝ่ฝัน–ไขว่คว้า–แสวงหา ของมนุษย์ทุกวันนี้ นั้น คือ สันติภาพ ความยุติธรรม ความอิสระเสรี อย่างสัมบูรณ์พูนสุข ที่ราบรื่นร่มเย็นของมนุษย์ทุกผู้ทุกกลุ่มสังคม แต่จะเกิดไม่ได้ อย่างมั่นคงถาวร และจริงจังเลย ถ้าคนทั้งหลาย ไม่มุ่งหน้าหันเข้าหา "ธรรมะ" ปรับปรุง "จิตวิญญาณ" ของตน และของกันและกัน

โลก และกลุ่มมนุษย์ทุกกลุ่มในโลกทุกวันนี้ ไม่มีอะไรจะจำเป็นที่สุดอย่างรีบด่วนที่สุดเท่า "ธรรมะ" ที่เป็นสัจธรรม ขอยืนยันดังนี้ จริงๆ

มนุษย์ยุคสมัยนี้ เก่งที่สุดแล้วจริงๆ ในทางการสร้างสรร และวาง "ระบบ" ต่างๆ อันเป็นเรื่องของ "วัตถุ"

แต่มนุษย์ยุคสมัยนี้ ก็ล้มเหลว เลอะเลือน และไร้ประสิทธิภาพที่สุดเช่นกัน ในทางการสร้างสรร และวาง "ระบบ" ต่างๆ อันเป็นเรื่องของ "จิตวิญญาณ"

หากไม่สร้าง "สมดุล" ฝ่าย จิตวิญญาณ ของมนุษย์ขึ้นมาให้ได้ นั่นคือ การล้มเหลวอย่างสิ้นชาติแห่ง ความเป็นมนุษย์ ในสังคม ในโลก

แม้ใครจะยังไม่เชื่อดังนี้ ในขณะนี้ ก็ตามเถิด แต่ก็ขอยืนยันคำกล่าวนี้

"ผู้เขียน"

